

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

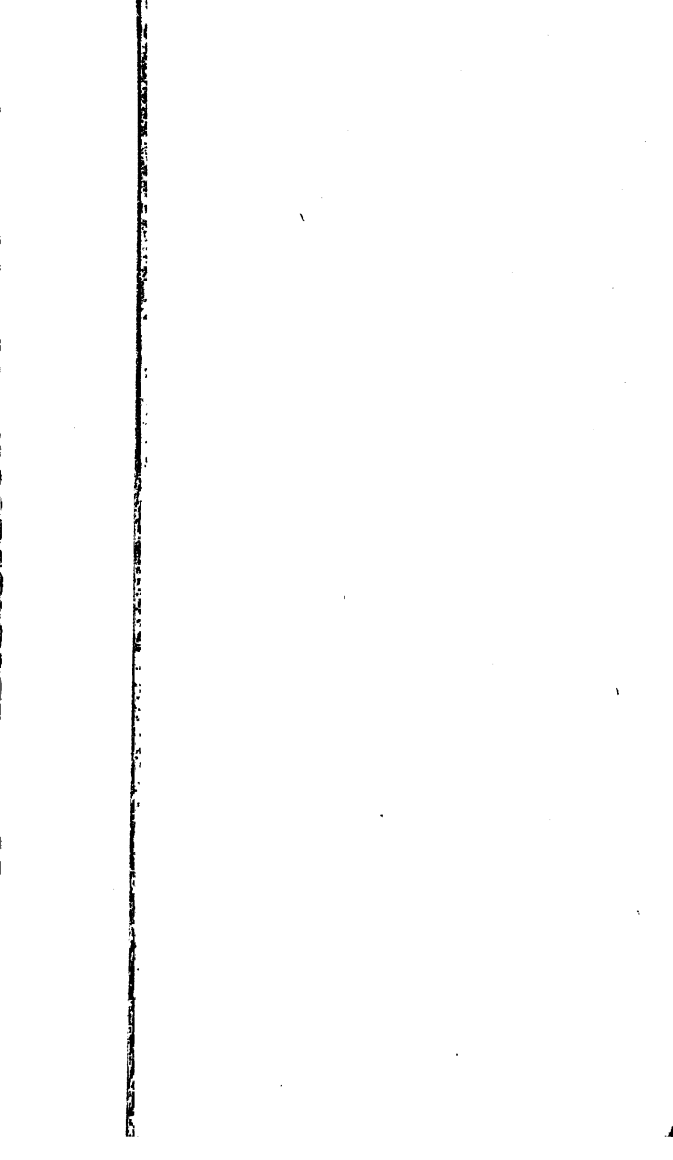
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

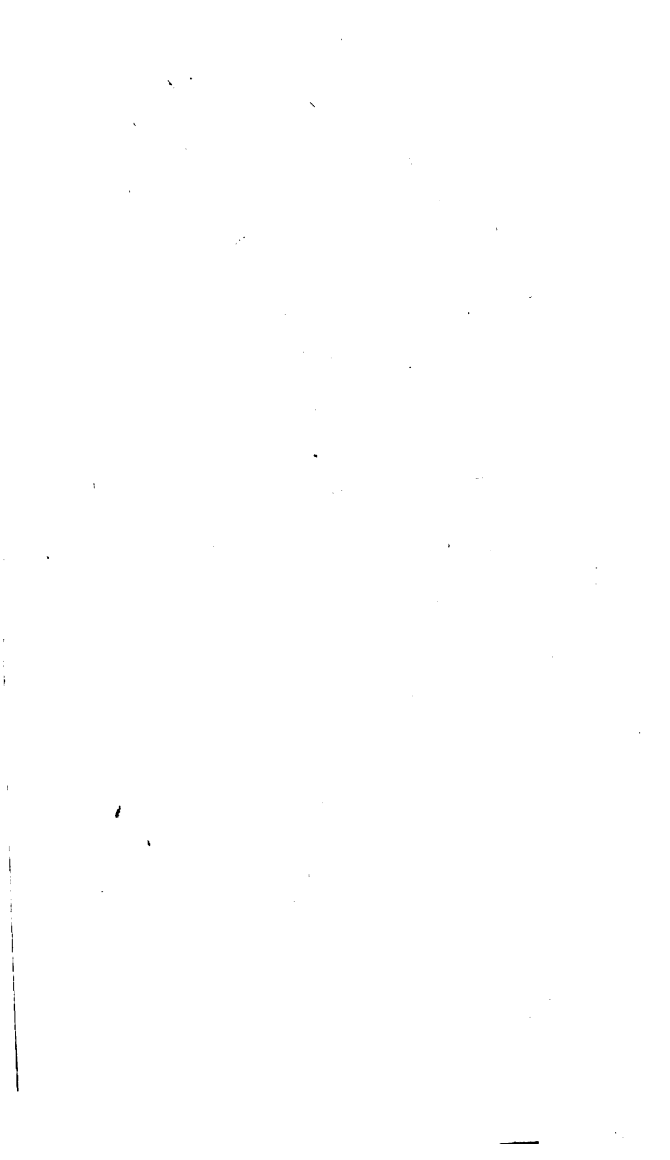
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

1871
OLIVER GOLDSMITH'S

9409
LAB

X736

THE

DESERTED VILLAGE

A POEM

TRANSLATED INTO ARMENIAN VERSE

BY

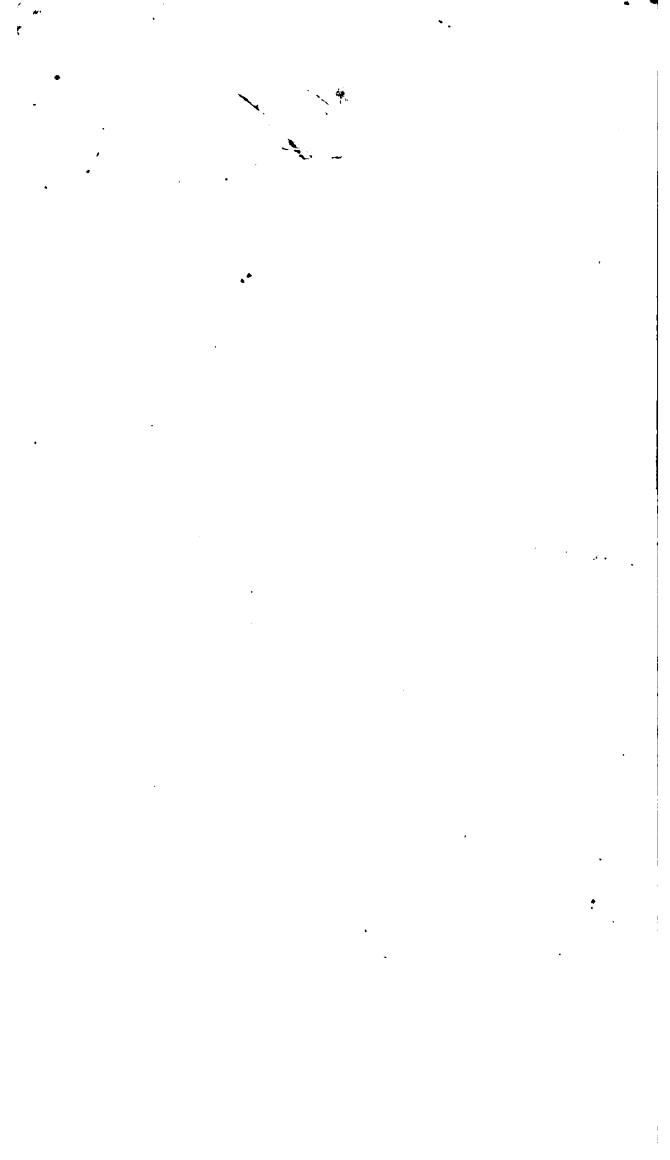
F. Matthias Bedrossian

VENICE

PRINTED IN THE ARMENIAN MONASTERY OF S. LAZARUS

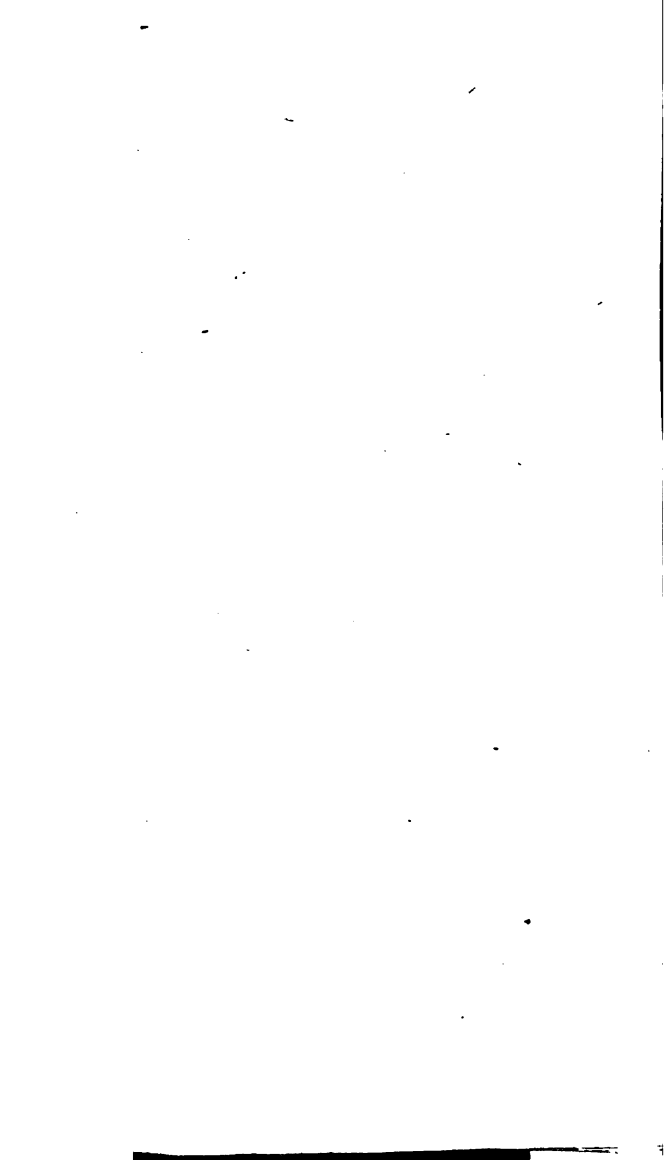
1871

THE

DESERTED VILLAGE

A POEM

940g
dab
OLIVER GOLDSMITH'S

THE

DESERTED VILLAGE

A POEM

TRANSLATED INTO ARMENIAN VERSE

BY

F. Matthias Bedrossian

VENICE

PRINTED IN THE ARMENIAN MONASTERY OF S. LAZARUS

1871

THOMAS RUTHERFORD BACON
MEMORIAL LIBRARY

TO
T. BUCHANAN READ
POET AND PAINTER
OF THE WEST
THIS WORK OF THE EAST
IS
DEDICATED
BY
THE TRANSLATOR
IN TOKEN
OF HIS PROFOUND ADMIRATION
AND
RESPECT

282051

TO THE
LIBRARY OF THE
CONGRESS

TO
SIR JOSHUA REYNOLDS

Dear Sir,

I can have no expectations, in an address of this kind, either to add to your reputation or to establish my own. You can gain nothing from my admiration, as I am ignorant of that art in which you are said to excel; and I may lose much by the severity of your judgment, as few have a juster taste in poetry than you. Setting interest therefore aside, to which I never paid much attention, I must be indulged at present in following my affections. The only dedication I ever made was to my brother, because I loved him better than most other men. He is since dead. Permit me to inscribe this Poem to you.

How far you may be pleased with the versification and mere mechanical parts of this attempt, I do not pretend to inquire; but I know you will object (and indeed several of our best and wisest friends concur in the opinion), that the depopulation it deplures is no where to be seen, and the disorders it laments are only to be found in the poet's own imagination. To this I can scarcely make any other

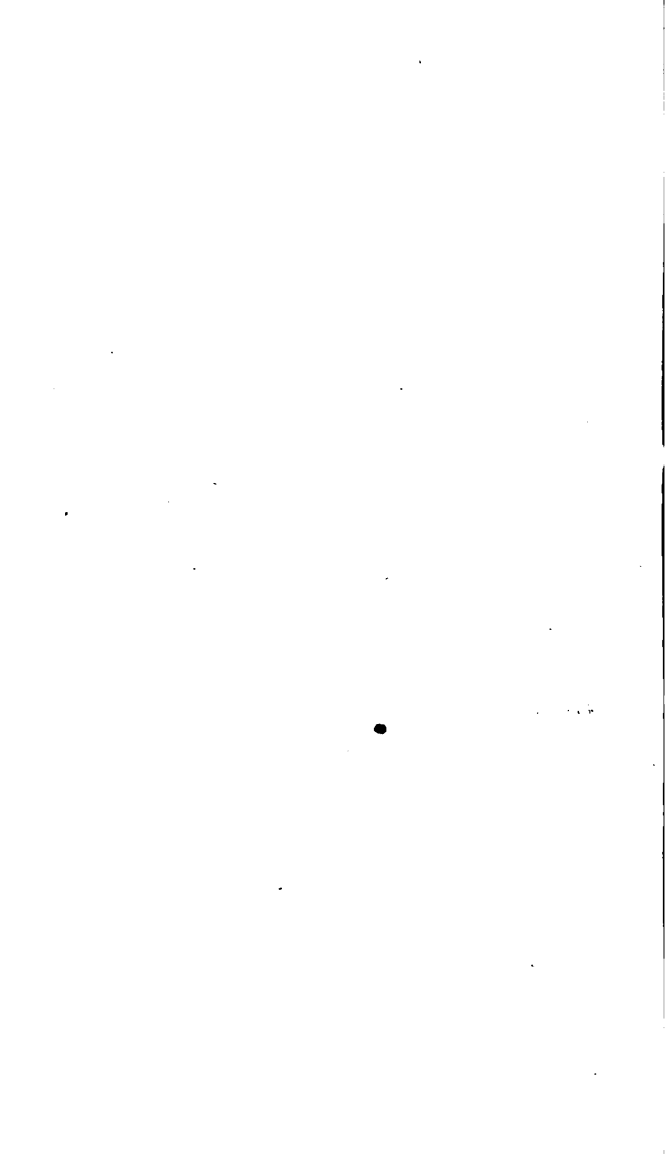
answer than that I sincerely believe what I have written, that I have taken all possible pains, in my country excursions, for these four or five years past, to be certain of what I allege, and that all my views and inquiries have led me to believe those miseries real, which I here attempt to display. But this is not the place to enter into an inquiry, whether the country be depopulating or not; the discussion would take up much room, and I should prove myself, at best, an indifferent politician, to tire the reader with a long preface, when I want his unfatigued attention to a long poem.

In regretting the depopulation of the country, I inveigh against the increase of our luxuries; and here also I expect the shout of modern politicians against me. For twenty or thirty years past, it has been the fashion to consider luxury as one of the greatest national advantages; and all the wisdom of antiquity in that particular, as erroneous. Still, however, I must remain a professed ancient

on that head, and continue to think those luxuries prejudicial to states by which so many vices are introduced, and so many kingdoms have been undone. Indeed, so much has been poured out of late on the other side of the question, that, merely for the sake of novelty and variety, one would sometimes wish to be in the right.

*I am, dear Sir,
Your sincere friend, and ardent admirer,*

OLIVER GOLDSMITH.

1875
1876

THE
DESERTED VILLAGE

THE
DESERTED VILLAGE

SWEET Auburn! loveliest village of the plain,
Where health and plenty cheer'd the labouring
 swain,
Where smiling spring its earliest visit paid,
And parting summer's ling'ring blooms delay'd:

Dear lovely bowers of innocence and ease,
Seats of my youth, when ev'ry sport could please,
How often have I loiter'd o'er thy green,

Where humble happiness endear'd each scene!
How often have I paus'd on every charm,

The shelter'd cot, the cultivated farm,

The never-failing brook, the busy mill,

Գ Ի Ի Ղ Ն Ա Մ Ա Յ Ի

ՍԻՐՈՒՆԴ ԱԼԲՈՒՆ, գաշտավայրին չքնաղագեղ
դու գիւղակ,

Ուր ողջութիւն ու առատութիւն մեղմէին զերկըն
մըշակին,

Զոր դարուն զուարթագին կանխաժաման ողջունէր,
Եւ զոր յոչ կամս՝ յելս ամարսն թօշնեալ ծաղկունք
լըքանէին.

Դարաստան չքնաղազարդ, վայր հանգըստեան ու ան-
մեղութեան,

Օթեւան մանուկ տիոցս, յորում չքոյր ինչ անհաճոյ.
Քանիցս հրճուեալ խայտացի՝ կանաչազգեստ քո գա-
լարիս,

Ուր եւ գոյզն երանութիւն քաղցր ընծայէր ինձ զա-
մենայն:

Քանիցս յապուշ հարեալ կացի դիտել ըզքոյ զարմա-
նալիս.

Ըզտաճաւարս հովանացեալս, զագարակըս բարե-
մշակս,

Զաղբերսըդ մըշտաբուղիս և զաղօրիս յարահողովս,

The decent church that topt the neighbouring
hill,

The hawthorn bush, with seats beneath the shade,

For talking age and whispering lovers made !

How often have I bless'd the coming day,

When toil remitting lent its turn to play,

And all the village train, from labour free,

Led up their sports beneath the spreading tree,

While many a pastime circled in the shade,

The young contending as the old survey'd ;

And many a gambol frolick'd o'er the ground,

And sleights of art and feats of strength went
round ;

And still as each repeated pleasure tir'd ;

Succeeding sports the mirthful band inspir'd ;

The dancing pair that simply sought renown,

By holding out to tire each other down ;

The swain, mistrustless of his smutt'd face,

While secret laughter titter'd round the place ;

Զեկեղեցեակըդ վայելուչ գագաթնացեալ ի բլրակին ,

Զանտառակըդ մօրենեաց խիտ հովանեօքն հանգու-
ցիչ ,

Տեղի՛ պառկան զրուցասէր եւ սիրահար հասակի :

Քանիցս ես օրհնեցի զառաօտըն նորալոյս՝

Յորում գործք եւ վաստակք տային տեղի զուարթ
խաղուց ,

Եւ համօրէն դեղջըն բնակք զերծ ի հոգոց աշխատու-
թեանց՝

Խուռն գային ընդ հովանեաւ տերեւախիտ ծառա-
ստանին .

Ուր , ըզբօսանք խաղուց ըզխաղս յաջորդէին նորանոր ,

Ուր ի վէգ գայր պատանին , և ծերունի զբօսնոյր
յակճին :

Քանի՛ մըրցանք ըմբշամարտից եւ կամ կաքաւք դար-
ձադարձ ,

Քանի՛ վաղք եւ ճեմք եւ հակաճառք անդանօր :

Եւ թէ նոյնք ինչ եւ նըմանք կըրկնէին խաղք անդա-
դար՝

Յըղփացեալ ջոկըն կայտառ դառնայր գիմէր ի նոր
ինչ խաղ .

Զեռն ի ձեռն խումբ առեալ ի պար՝ ոչ այլ ինչ կամս
ունելով ,

Բայց պարտասեալք յոգւոց թասել յերկիր թաւալ
ընկենուլ .

Բնաւ անփոյթ էր շինականըն զերեսացն աղտեղելոց ,

Մինչ աստանօր ակումբն ողջոյն հեգնէր ըննա ծաղը-
արձակ .

The bashful virgin's sidelong looks of love,

The matron's glance that would those looks re-
prove.

These were thy charms, sweet village! sports like
these,

With sweet succession, taught e'en toil to please:

These round thy bowers their cheerful influence
shed,

These were thy charms — but all these charms
are fled.

Sweet smiling village, loveliest of the lawn,

Thy sports are fled, and all thy charms withdrawn;

Amidst thy bowers the tyrant's hand is seen,

And desolation saddens all thy green:

One only master grasps the whole domain,

And half a tillage stints thy smiling plain;

No more thy glassy brook reflects the day,
But, chok'd with sedges, works its weedy way;

Along thy glades, a solitary-guest,

Եւ օրիորդ Թէ ամօթխած գաղտուկ սիրով աչս ար-
ձակէր ,

Մայրն ըզգօն սասաէր աչօքն՝ ըզհայեցուածսն ամ-
փոփեւ :

Այսպիսիք քո զբօսանք , գիւղք իմ քաղցրիկ . այս քո
բերկրանք

Զուարթապէս յաջորդեալք՝ հեշտ գործէին և զխիստ
վաստակ .

Եւ ախորժնոցին ազգումն հընչէր ի վայրբդ հովանաւոր .

Այսպիսիք քո զբօսանք : Այլ , ո՛հ , էանց գընաց զբօ-
սանքդ ամեն :

Գիւղ քաղցրաժըպիտ , սիրելագոյն մարգաց մայ-
րեաց ,

Անշքեցան գեղ քո եւ փառք , ոչընչացան եւ քո
հրապոյրք :

Բըռնաւորին մըխեցաւ ձեռն ժանտ ի քո հովանոցս
իսկ ,

Եւ աւեր եղծեալ խամբեաց զամենայն քո դաւարու-
թիւն .

Միայնակ մի դք տիրացեալ կորզեաց գրաւեաց ըզքեզ
ոպջոյն ,

Եւ դաշտք քոյին ծիծաղախիտք հազիւ կիսով արդ
մըշակին :

Ոչ եւ ճաճանչք արեգական ի ջինջ ալեացրդ ցոլանան .
Կընիւն ու եղէգն՝ անդ խոչընդոտն հազիւ ներին զե-

ռալ խաղալ :

Ի համօրէն ամայութեանդ՝ հիւր մենակեաց՝ ճայիկ
միայն

The hollow-sounding bittern guards its nest;
Amidst thy desert walks the lapwing flies,
And tires their echoes with unvaried cries.
Sunk are thy bowers in shapeless ruin all,
And the long grass o'ertops the mouldering wall;
And, trembling, shrinking from the spoiler's hand,
Far, far away, thy children leave the land.

Ill fares the land, to hastening ills a prey,
Where wealth accumulates, and men decay:
Princes and lords may flourish, or may fade;
A breath can make them, as a breath has made;
But a bold peasantry, their country's pride,
When once destroy'd, can never be supplied.

A time there was, ere England's griefs began,
When every rood of ground maintain'd its man;

Սուր եւ խորին կըռիչ բարձեալ ըզգուշանայ բընկան
իւրում՝ .

Յանմարդաձայն ճեմելիսդ յածի ազատ խորթ սիրա-
մարդ ,

Հոմանըւագ ձայնիւն աշխատ զարձագանգսըդ առ-
նելով :

Մառաւորունքդ հովանաւորք դարձան յաւերս անկեր-
պարանս .

Խոտ անսլիտան աճեալ ծածկէ զկատարս որմոցըդ
ցելէլոց .

Եւ որդիք քո ահաբեկք թողեալ ըզքեզ զերկիր ծնըն-
դեան ,

Եահէ ձեռաց յափըշտակչին փախչին գընան յօտա-
րութիւն :

Փութանակի հասանեն գան չարիք յերկիր անտէ-
րունչ ,

Ուր ճոխութիւնք կան դիզադէզ և է թափուր ի մարդ-
կանէ .

Իշխանք և մեծատունք ծաղկել կարեն փոյթ եւ խա-
մբել .

Շունչ մի եւեթ որ ըզնոսին հաստեաց՝ կարէ դարձեալ
հաստել .

Այլ ըզգործօն ազգ մըշակաց , պարծանք շինից ու ա-
գարակաց ,

Թէ միանգամ քըճքըճեցաւ՝ անհընար միւս անգամ
կանգնել :

Էր երբեմն եւ Անգղիա գեռ անճաշակ աղետից ,

Մինչ շատացեալ իւրաքանչիւր սակաւ հողոյ ինչ կա-
լուածով

For him light labour spread her wholesome store,
Just gave what life requir'd, but gave no more:

His best companions, innocence and health,
And his best riches, ignorance of wealth.

But times are alter'd; trade's unfeeling train
Usurp the land, and dispossess the swain:
Along the lawn where scatter'd hamlets rose,
Unwieldy wealth and cumbrous pomp repose;
And every want to luxury allied,
And every pang that folly pays to pride.
Those gentle hours that plenty bade to bloom,
Those calm desires that ask'd but little room,
Those healthful sports that grac'd the peaceful
scene,
Liv'd in each look, and brighten'd all the green;
These, far departing, seek a kinder shore,
And rural mirth and manners are no more.

Վայելէր զքաղցըր տրիտուր վաստակոցն չափաւոր ,
Հայթհայթելով ըզկարեւոր պէտսըն , այլ ոչ և զա-
ւելորդ ,

Ընկերք աղնիւք էին նըմին առողջութիւն ու անմեղու-
թիւն ,

Եւ ճոխութիւն պատուական՝ գոլն անգիտակ ընչե-
ղութեան :

Այլ փոխեցան ժամանակք . և շահասէր տենչ վա-
ճառուց

Գրաւելով ննգաւ զերկիր՝ կապտեաց զկալուածս
հողագործին .

Մարգագետին՝ յորում երբեմն խիտ առ խիտ սը-
փռէին հիւղք՝

Այսօր յանարգ փարթամութեան ու ի սնոտի շուք
պերճութեան կայ .

Զեղխութիւն չըռայլ եւ խօլ անյագաբար ցանկայ
խնդրէ ,

Եւ հարկ ծանր անմըտութիւն հատուցանէ գոռոզու-
թեան :

Ժամք և աւուրք բարեբաստիկք՝ փրթթինազարդք
առատութեամբ ,

Տենչանք խաղաղականք որք սակաւուք շատանային ,

Ըզբօսանք առողջարարք՝ զարդարանք հաշտ տեսլա-
րանին ,

Նըկարէին յամենայն գէմս հըրճուեցուցեալ ըզգա-
լարիս .

Այս ամենայն օտարացեալ խոյս ետ ափունս խնդրել
համբոյրս ,

Եւ ոչ եւս երեւին գիւղական բարք ու երջանկութիւն :

Sweet Auburn! parent of the blissful hour,
Thy glades forlorn confess the tyrant's power.
Here, as I take my solitary rounds,
Amidst thy tangling walks, and ruin'd grounds,
And, many a year elaps'd, return to view
Where once the cottage stood, the hawthorn
grew,
Remembrance wakes, with all her busy train,
Swells at my breast, and turns the past to pain.

In all my wanderings round this world of care,
In all my griefs — and God has given my share —
I still had hopes my latest hours to crown,
Amidst these humble bowers to lay me down;
To husband out life's taper at the close,
And keep the flame from wasting by repose:
I still had hopes, for pride attends us still,
Amidst the swains to show my book-learn'd skill,

Ո՛վ Աւբուռն սիրասնունդ, ծընող պահուց երա-
նութեան,

Մառուղիք քո ամայիք ըզբռնաւորն բողոքեն:

Աստ մինչ ճեմն առեալ ըզգնամ ես առանձինն մը-
տախոհ՝

Ի միջակից քոյին շաւիղս եւ յագարակըս կորդացեալս,
եւ ի միտս անգրէն սմայն անցելոց դան քաղցր յի-
շատակք,

Յորըս կանգուն կայր տաղաւարն և շուրջ պատէր
գազ վայրենի.

Բազմապատիկ զարթուցանեն և բազմակերպ խոր-
հուրդըս յիս,

Եւ շուրջ մածեալ գելուն ըզսիրտ անձկաւ անցեալ
բարօրութեան:

Ի յողդողդ ընթացս իմոց կենաց յերկրիս այս բազ-
մահոգ,

Յանձկութիւնս իմ յամենայն, — զի և ինձ ետ Տէր
զիմ բաժին, —

Ակն ունէի յուսապատար կընքել զաւուրց իմոց նըշ-
խարս,

Տերեւազարդ ի հովանոցըս յայսոսիկ առնուլ դադար.
Յուսայի անդ արծարծել զաղօտ լապտեր նուաղեալ
կենաց,

Եւ տակաւին զառկայծեալ բոցն անշէջ պահել յան-
դորրու անդ.

Յուսայի, — զի անմեկին է յար ի մէնջ հպարտու-
թիւն, —

Յերի մշակաց հանդէս առնել մատենայած իմ գիտու-
թեանս.

Around my fire an evening group to draw,
And tell of all I felt, and all I saw ;
And, as a hare whom hounds and horns pursue,
Pants to the place from whence at first he flew,
I still had hopes, my long vexations past,
Here to return — and die at home at last.

O blest retirement, friend to life's decline,
Retreats from care, that never must be mine,
How blest is he who crowns, in shades like these,
A youth of labour with an age of ease ;
Who quits a world where strong temptations try,
And, since 't is hard to combat, learns to fly !
For him no wretches, born to work and weep,
Explore the mine, or tempt the dangerous deep ;
Nor surly porter stands in guilty state,
To spurn imploring famine from the gate :
But on he moves to meet his latter end,

Եւ պար առեալ նոքօք զերեկոյեաննս խարուկաւ՝
Չամենայն պատմել նոցա զոր ինչ տեսի եւ փորձեցի։
Չինչ նապաստակ հալածեալ յորսորդական շանց եւ
փողոց՝

Սրտաթունդ զորջնն խնդրէ յորմէ ելեալն էր զառա-
ջինն,

Այսպէս յետ դժոխումբեր իմոց վըշտաց՝ ակն ունէի
վերադառնալ եւ մեռանել այսրէն ի վայրն իմ ըն-
տանի։

Ո՛վ երջանիկ միայնութիւն, զովոյ յետին աւուրց
կենաց,

Ապաւէն տառապանաց հոգոց՝ որք ոչ եւս իցեն իմ.
Երանի՜ որ ընդ այսպիսեօք սաղարթաճնմ զով հովա-
նեօք՝

Ըզմանկութիւն բազմավաստակ՝ խաղաղաւէտ պսա-
կէ ամօք.

Որ լքանէ զաշխարհս ուր պէսպէս փորձեն բուռն
փորձութիւնք.

Եւ զի չկարէ գիմամարան ընտրէ խուսել և ճողոպրել։
Որում՝ չիք ոք թըշուառ ծընեալ ի հեծութիւն եւ ի
վաստակ,

Եւ դեգերեալ ի քրայս բովուց, կամ գիմագրաւ յան-
սաստ ալիս.

Ոչ դարապետ գըժպըհի որ պերճազգեսաց կացեալ
առ դրունս

Չազերոտարկուն սովալըլուկ մերժեալ ի բաց հալա-
ծեսցէ.

Այլ ի հուսկ հասանել ժամու նորին՝ դան և հրեշ-
տակք

Angels around befriending virtue's friend ;
Sinks to the grave with unperceiv'd decay,
While resignation gently slopes the way ;
And, all his prospects brightening to the last,
His heaven commences ere the world be past.

Sweet was the sound, when oft, at evening's
close,
Up yonder hill the village murmur rose ;
There, as I past with careless steps and slow,
The mingling notes came soften'd from below ;
The swain responsive as the milk-maid sung,
The sober herd that low'd to meet their young ;
The noisy geese that gabbled o'er the pool,
The playful children just let loose from school ;
The watch-dog's voice, that bay'd the whispering
wind,
And the loud laugh that spoke the vacant mind ;
These all in sweet confusion sought the shade,
And fill'd each pause the nightingale had made.

Պարփակեալ մըխիթարեւ ըզլաւութեանցն պաշտօնեայ.

Անտաքնապ ալէւորեալ ի շիրիմ անդրը խոնարհի,
Մինչեւ հարթէ զուղին կամացն զուգութիւն ընդ
տէրունելոյն.

Եւ ամենայն զոր նըկատէրն բովանդակ պայծառացեալ

Բանին նըմա երկինք մինչեւ աղցաւորիս անհետ եղեալ:

Քանի՜ ախորժ յաճախ ի կարճատեւ երեկորին

Լժսելի լինէր շքշունջ յընթերակայ գեղջն բըլուր.

Մինչ անտանօր սաղապաճեմ եւ յանըգոյշ անցեալ
գնայի.

Մեղմագոյնք ի վերուստ ձայնք ներդաշնակեալք քաղցր
հընչէին,

Անդրադարձ ձայն հովուին առ երգըս հովուուհւոյն
կաթնաբերի,

Պռուշիւն ըզգաստ հօտից յանձուկ խընդիր գառանց
որթուց,

Սղաղակոտ զարմի սագուց լոյղ և մըխիրձ ի նըքողակ,
Երամաղ զուարթ՝ ի նմին պահու ի դըպրոցէն եղեալ
արձակ.

Հաջիւն շանց պահապանաց ընդգէմ հողմոցն շքշնջմանց,

Եւ ծիծաղ բարձրաձայն առհաւատչեայ ուրախ ոգւոց:
Այս ամենայն հեղախնառնեալ տակաւ դիմէր դայր ընդ
յարկաւ,

Լցեալ ըզպահս յորում սոխակ ի գեղցեղմանցն առնոյր
գադար:

But now the sounds of population fail,
No cheerful murmurs fluctuate in the gale ;
No busy steps the grass-grown footway tread,
But all the bloomy flush of life is fled ;
All but yon widow'd, solitary thing,
That feebly bends beside the plashy spring ;
She, wretched matron, forc'd in age, for bread,
To strip the brook with mantling cresses spread,
To pick her wintry faggot from the thorn,
To seek her nightly shed, and weep till morn ;
She only left of all the harmless train,
The sad historian of the pensive plain.

Near yonder copse, where once the garden
 smil'd,
And still where many a garden flower grows wild ;
There, where a few torn shrubs the place disclose,
The village preacher's modest mansion rose.
A man he was to all the country dear,

Այլ արդ ի՞նչ եւրս լըսի ձայն ցընծութեան ժողովըր-
դեան .

Ոչ մի մըմունջ ուրախարար խայտայ հողմոց ի թեւս
թեթեւո .

Ոչ դարչապարք ժիրք յոտնահատըս նըշմարին մար-
գադետնոյն .

Սրացան , աւանդ , այս ամենայն ծաղկերանդ շուք կեն-
դանութեան .

Այո՛ , անցեալ է ամենայն , բայց մին միայն այրիացեալ ,
Որ վայրահակ անդ առաջի կայ ծանծաղուտ աղ-
բերակին ,

Սովալըլուկ չուառ տիկին անցեալ զաւուրբք՝ յաճեալ
խնդրէ

Ըջըրկոտեմն՝ յոգեպահիկ , ըզծործորոյն զարդ մա-
նուածոյ ,

Եւ առ խարոյկ ձըմերայնոյ քաղեալ կրկուտ ինչ տա-
տասկի ,

Դիմէ ի հիւզըն ցայգական եւ լայ զգիշերըն ցառաւօտ .

Նա միայն մնացեալ նըշխոր յանշըքացեալ դասուց
անտի ,

Պատմաբան տըխրազգեցիկ վարանելոյ գաշտադետնին :

Հուպ պուրակիս ուր ծաղկաւէտ փըթթէր երբեմըն
պարտիզակ ,

Եւ ուր ծաղկունք դեռ եւս աճեն վարկպարաղի վայրե-
նացեալք ,

Անդ ուրանօր թուփք ցան եւ ցիր յայտնի առնեն դեռ
ըզտեղին՝

Ամրառնայր դեղջերիցուն տաղաւարիկն անպաճոյճ :
Էր սիրելի հասարակաց , եւ համբաւէր գոլմեծատուն ,

And passing rich with forty pounds a-year ;

Remote from towns he ran his godly race,
Nor e'er had chang'd, nor wish'd to change his
place ;

Unskilful he to fawn, or seek for power,
By doctrines fashion'd to the varying hour ;

Far other aims his heart had learnt to prize,

More bent to raise the wretched than to rise.

His house was known to all the vagrant train,

He chid their wanderings, but reliev'd their pain ;

The long-remember'd beggar was his guest,
Whose beard descending swept his aged breast ;
The ruin'd spendthrift, now no longer proud,
Claim'd kindred there, and had his claims allow'd ;

The broken soldier, kindly bade to stay,
Sat by his fire, and talk'd the night away ;

Wept o'er his wounds, or tales of sorrow done,

Shoulder'd his crutch, and show'd how fields were
won.

Pleas'd with his guests, the good man learn'd to
glow,

Քանզի չորից տասանց ոսկեաց էին նըմա հապք առ-
րեկան.

Ի քաղաքաց հեռի վարէր բարեպաշտօն ընտանեկան ,
Անմեկին ի տեղւոջէն , և ոչ փոխել զայն յօժարէր .

Անգիտակ ի շողոմեւ կամ անկարող յիշխանութիւն .
Յամենայն ժամ անձանձրոյթ ուռման կրօնից պա-
րապելով ,

Ախորժ զբօսանլս սըրտին՝ ոչ այլինչ գիտէր եւ հան-
գուցիչ՝

Քան խոնարհել առ ի զթշուառն կանգնել , ոչ զինքն
ամբառնալ :

Մանօթ էր տուն նորա համայն թափառական խըմբի
տեղւոյն .

Արշտամբէր ըզմոլորեալս այլ գորովէր ըզվեշտ նո-
ցին :

Հանապազ յիշմամբ լինէր ասպընջական մուրացկին ,

Որոյ ալիք իջեալ ըզլանջսն ծածկէին բաղմամեայս .

Զըքաւորեալն անառակ ասպաշաւեալ և կորակոր՝

Գայր խոնարհէր խնդրել ներումն եւ ընդունէր ըզ-
թողութիւն :

Զօրական խեղանդամ հիւրընկալեալ մտերմաբար ,

Առ խարուկաւ նորին բաղմեալ խօսէր յերկար ցըխոր
գիշեր .

Ըզվերացն ողբայր վըտանդ , պատմէր ըզգէպս աշխա-
րելիս ,

Յեցեալ ի ցուպըն պատմէր մի՝ ստ միոջէ զիմօդ յազ-
թողք գըտան :

Վլառեալ ի սէր հիւրոցն այրն երկիւղած եռայր հոգւով :

And quite forgot their vices in their woe ;
Careless their merits or their faults to scan,

His pity gave ere charity began.

Thus to relieve the wretched was his pride,
And e'en his failings lean'd to virtue's side ;
But in his duty prompt at every call,
He watch'd and wept, he pray'd and felt for all ;
And, as a bird each fond endearment tries,
To tempt its new-fledg'd offspring to the skies,
He tried each art, reprov'd each dull delay,
Allur'd to brighter worlds, and led the way.

Beside the bed where parting life was laid,
And sorrow, guilt, and pain, by turns dismay'd,
The reverend champion stood. At his controul,
Despair and anguish fled the struggling soul ;

Լուեալ զաղէտն ի մոռացոնս արկանէր զախտըս նոցին :
Զէր ինչ փոյթ նըմա քննել զարգիւնս նոցին կամ ըզ-
յանցանս ,

Այլ մորմոքէր ի գուծ մինչեւ ձեռն ի սիրոյն ար-
կեալ ի գործ :

Այսպէս նըմա էր ցանկալի գոլ մըխիթար վըշտա-
ցելոց .

Եւ թէ երբեք ինչ զանցանէր՝ ի լաւութեան սակս էր
և այն .

Այլ ի լըումն իւրոց պարտուցն առ ամենայն կոչ կայր
աբթուն ,

Հըսկէր եւ լայր և աղօթէր և կարեկցէր հասարակաց .
Իբրեւ թըռչուն որ զամենայն քան եւ հընար փորձեալ
յօժար՝

Իիւր զըգուանօք ըզմանրերամ կըրթէ ձագունս իւր
ի թըռչանս ,

Զամեն փորձէր փորձ՝ ատելով ըզյուլութիւն դան-
դազանաց ,

Յուցանէր աշխարհս պայծառս և ճանապարհ հոր-
դէր առ նոյն :

Առ մահձին՝ ուր հոգեվար մերձ ի կենացըն կայ հրա-
ժեշտ ,

Եւ յիշատակք ցաւոց վըշտաց և յանցանաց նեզէն
ըզնա ,

Կայր ախոյեանըն մեծարգոյ . և ի նորին սուրբ սա-
գրանաց՝

Ի տապնապեալ հոգւոյն տեղի տային թախծանք
առ անյուսուութիւն .

Comfort came down the trembling wretch to raise,
And his last faltering accents whisper'd praise.

At church, with meek and unaffected grace,
His looks adorn'd the venerable place;

Truth from his lips prevail'd with double sway,

And fools, who came to scoff, remain'd to pray.

The service past, around the pious man,

With steady zeal, each honest rustic ran;
E'en children follow'd with endearing wile,

And pluck'd his gown, to share the good man's
smile.

His ready smile a parent's warmth exprest,

Their welfare pleas'd him, and their cares distrest;

To them his heart, his love, his griefs were given,
But all his serious thoughts had rest in heaven.

As some tall cliff that lifts its awful form,

Swells from the vale, and midway leaves the
storm,

Though round its breast the rolling clouds are
spread,

Քաջաւեր երկնածորան դայր եղիւլոյն ի թիկունս,
Եւ մըրմունջք հուսկ հագագին յօդէին փառս և գո-
վութիւն:

Կայր նա յեկեղեցւոջ հեզիկ գիմօք ու անսեթեւեթ
Եւ հայեցուածք իւր պարկեշտք պըճեկին զվայրըն
վեհունակ:

Ճըջմարաութիւն շըրթանց նորին յաղթահարէր իբր
երկասյրի,

Եւ վայրազբօս խորհըրդովք եկեալքն՝ յազօթըս կային
անդ:

Յաւարտել պաշտամանն առ բարեպաշտ հովիւն իւ-
րեանց

Մի զմիով խուռըն ճեպէին շինականքն առաքինիք:

Նաեւ երամ մանկըտւոյն զըւարթախառըն նենդ գոր-
ծեալ՝

Ձըզգէտէն բուռն հարեալ ձըգէր, ակն անուշակ ժըմ-
աին կալեալ:

Պատրաստական ծիծաղ նորին ըզհայրական բերէր
գորով:

Ընդ հանդիստ նոցին խընդայր, ընդ տառապանսըն
տազնապէր:

Ըզնդօք յար բերէին և ոիրտ և տէր եւ անձկութիւնք:

Այլ խոկմունքըն կարեւորք յերկինս ի վեր հայէին
միշտ:

Պէս գունակ քարոժայռ իմն ահեղաշուք յաղմու-
հասակ

Ի հովտէն վերամբարձեալ՝ ի փոթորկաց միջակոծի

Թէ շեղձաշեղջ ըզլանջաւն ամպրոպք մըրըկեալ պ-
րունակին,

Eternal sunshine settles on its head.

Beside yon straggling fence that skirts the way,
With blossom'd furze unprofitably gay,
There, in his noisy mansion, skill'd to rule,
The village master taught his little school:

A man severe he was, and stern to view,
I knew him well, and every truant knew;

Well had the boding tremblers learn'd to trace

The day's disasters in his morning face;
Full well they laugh'd with counterfeited glee
At all his jokes, for many a joke had he;
Full well the busy whisper circling round,

Convey'd the dismal tidings when he frown'd:

Yet he was kind, or if severe in aught,
The love he bore to learning was in fault;

The village all declar'd how much he knew,

'T was certain he could write, and cypher too;

Lands he could measure, terms and tides presage,

Այլ ըզկատարն արփաւորէ պայծառութիւն անշա-
մանդադ :

Հեռագոյն անդ առ ցանկին որ ցիր պատի զճանա-
պարհաւն ,

Ծաղկափրթիթ մոշավայրեալ վարկպարաղի գործելով
զարդ ,

Յաղաղակոտ ի կայանին՝ քաջայարմարն յառաջնորդել ,
վարժապետ գեղջն հաստատեալ վարէ զփոքրիկ զիւր
վարժատուն .

Անաչառ ոմն երեւէր և անժըպիտ կերպարանօք .

Ծանեայ զնա ես ինքնին , եւ քաջ պըղերգքն ըզնա ճա-
նաչէին .

Որք երկիւղիւ զարկածա աւուրըն գուշակել ըզձա-
նային՝

Յառաւօտին հայեցուածոց նորին ըզնոյն ուսանէին :
Բուռն անձանց առնէին՝ առ ծաղրալից նորին կատակ
Արձակել ծաղր ակամայ , զի և յաճախ ծաղրաբանէր :
Գուն գործէին ճարտարօրէն և ընդ միմեանս հըծծել
տըխուր ,

Թէ նորալուրս ինչ տըխրականս ծանուցանէր պաւս-
տեալ յօնիւք .

Սակայն այր էր բարեմոյն , եւ եթէ խիստ եւլս գիմօք ,
Ըստէպ յածուսն ի դըպրութիւնս՝ ու ոչ այլ ինչ էր
այնրմ պատճառք :

Ողջոյն խի գիւղըն վեկայէր թէ քաջավարժ հըմուտ
է գրոց .

Եւ ոչ գրել միայն գիտէ այլ թուանշանօք խի հա-
մարել .

Զանգըս չափել , ըզժամանակըս գուշակել և զանձ-
րեալս :

And e'en the story ran — that he could guage;
In arguing too, the parson own'd his skill,
For e'en though vanquish'd, he could argue still;

While words of learned length, and thund'ring
 sound,
Amaz'd the gazing rustics rang'd around;

And still they gaz'd, and still the wonder grew,
That one small head could carry all he knew.

But past is all his fame. The very spot
Where many a time he triumph'd, is forgot.
Near yonder thorn, that lifts its head on high,
Where once the sign-post caught the passing eye,
Low lies that house where nut-brown draughts
 inspir'd,
Where grey-beard mirth, and smiling toil retir'd,
Where village statesmen talk'd with looks profound,
And news much older than their ale went round.
Imagination fondly stoops to trace

Էին էին որք ասէին, թէ եւ զտակառս գիտէ չափել,
Ի պայքար վիճից երէցն իսկ վըկայէր զհանձար նորին.
Յաճախ և յետ իսկ պարտութեան տակաւին զվէճն
յառաջ վարէր,

Մինչեւ յապուշ կացուցանել ըզպարզ դեղըրկս որ
շուրջ զիւրեւ,

Ուսումնական ճոռոմ՝ բանիւք և ճամարտակ յոխորտ
ձայնիւ:

Եւ որքան դէտ ակըն կային այնքան յաւէտ սքանչա-
նային,

Թէ գլուխ փոքրիկ զիւրդ տանէր զայնչափ անչափ
գիտութիւն:

Այլ արդ անցեալ են փառք նորին, ու ի մոռացոնս
անկեալ տեղին՝

Վըկայն յաճախ ու ականատես նորուն պէսպէս յաղ-
թանակաց:

Առ փշալից թըփոյն ընթեր՝ որ բարձրաձագկ ձըկտի
յերկինս,

Ուր անցորդին յակն անկանէր երբեմն ձող նըշանա-
ցոյց,

Տապաստ դընի տունն այն՝ յորում թուխ ըմպելին
վտուէր ըղիւնդ,

Ուր տպաստան լինէր զըւարթ ալեւոյթ և հեշտ վառ-
տակ.

Ուր գեղջաւադ ճառ արկանէր շուրջ գիտելով խորա-
հայեաց,

Եւ լրսէին վէպք՝ վաղեմիք քան զգարեջուրն որ ըմ-
պէին:

Զի՛ քաղցր է մընաց երբեմն յածիլ յիշատակօք՝

The parlour splendours of that festive place ;
The white-wash'd wall, the nicely sanded floor,
The varnish'd clock that click'd behind the door ;
The chest contriv'd a double debt to pay,
A bed by night, a chest of drawers by day ;
The pictures plac'd for ornament and use,
The twelve good rules, the royal game of goose ;
The hearth, except when winter chill'd the day,
With aspen boughs, and flowers and fennel gay,
While broken tea-cups, wisely kept for show,
Rang'd o'er the chimney, glisten'd in a row.

Vain transitory splendours ! could not all
Reprieve the tottering mansion from its fall ?
Obscure it sinks, nor shall it more impart
An hour's importance to the poor man's heart ;
Thither no more the peasant shall repair,
To sweet oblivion of his daily care ;
No more the farmer's news, the barber's tale,

Ըզպայծառ խօսարանաւ ժողովեալդն խրախալից,
Ուր որմուկնք նորոգ բըռեալք, յատակ խնամով խը-
ճամածեալ,

Ապիկածեմի ժամացուցակն որ յետոյ դրանն թինգ
առնոյր.

Արկղն ճարտար որ հարկանէր կըրկին ըսպաս հանա-
պազօր, —

Անկողին ի գիշերի գոլով, դարան ի տըւընջեան. —

Պատկերք զետեղեալք ի պէտս ու ի զարգ վայելու-
թեան,

Երկոտասան լաւ կանոնակքն, և սագախաղն արքա-
յական,

Վառարանն ոստովք պըճնեալ բարուոյ, ծաղկամբ,
սամթիւ,

Բաց յաւուրց ձմերայնոյ եղեմապատ ցըրտութեանց.

Եւ կիսաբեկ սըկահք թէի զգուշեալ պահեալք ի
շուք եւ ցոյց

Ի ճակատ ծըխնելուզին գեղեցկաշար արկեալ ի կարգ:

Զուր անցաւոր պայծառութիւն, զի ոչ եղեւ բա-
ւական

Ըզիպանն այն զաղփաղփուն արգելուլ յեղծանելոյ:

Կործանի զանխըլաբար, եւ ոչ մի ժամ այսուհետեւ

Կարասցէ սփոփանս ածել առ վըշտացեալ սիրտ եղ-
կելոյն:

Ոչ ևս գարձցի շինական անդր ի գիւտ քաղցրիկ մո-
ռացութեան

Հոգոց իւրոց տառապանաց օրըստօրեայն աշխատու-
թեանց.

Ոչ երկրատեառնն նորալուրք եւ ոչ զըրոյցք վէպք
սափրըչին

No more the woodman's ballad shall prevail;
No more the smith his dusky brow shall clear,
Relax his ponderous strength, and lean to hear;
The host himself no longer shall be found
Careful to see the mantling bliss go round;
Nor the coy maid, half willing to be prest,
Shall kiss the cup to pass it to the rest.

Yes! let the rich deride, the proud disdain,
These simple blessings of the lowly train,
To me more dear, congenial to my heart,
One native charm, than all the gloss of art:
Spontaneous joys, where nature has its play,
The soul adopts, and owns their first-born sway;
Lightly they frolic o'er the vacant mind,
Unenvied, unmolested, unconfin'd.
But the long pomp, the midnight masquerade,

Լըսիցին անդ, ոչ ցուցք երգոց փայտահարին անդ
հրնչեսցին.

Ոչ այլ գարբինն ըզթանձրախիտ մըրուր յօնիցն սըր-
բելով

Կացցէ զանդամսն կազդուրել կարչնեղս, և ունին
ի լուր տայցէ,

Եւ ոչ ինքն իսկ վանատուրն այսուհետև գըտցի անդէն
Հոգաջան դիտել ըզլուրջ գալ խրախալից երջանկու-
թեան.

Ու ոչ օրիորդ պարկէշտագեղ գիւրայօժար առ տ-
ղերսեւ՝

Հըպեցուսցէ զբաժակն առ շուրթն եւ տացէ մեր-
ձաւորին:

Ծիծաղեսցի թող փարթամն և խոտեսցէ ամբար-
տաւան

Ըզպարզունակ երանութիւն նըւստատիպ երախա-
նին,

Այլ ես առնեմ նախամեծար եւ է սըրտիս սիրելա-
գոյն՝

Գեղեցկութիւն բնական, ի վեր քան զամեն շուք ա-
րուեստախառն.

Յընգարդոյս բերկրութիւնս՝ յորըս բնութիւն մասն
ունիցի՝

Հաճի հոգի, և զանդրանիկ հրճուանս նոցին յինքն
խառնէ.

Խաղան խայտան նոքա յախուռն յանըզբաղեալ մը-
տաց վերայ,

Աննախանձք ամենեւին, անխըռովք եւ անպարփակք:

Այլ մարդ ըզբօսասէր մինչ չեւ կիսով իսկ վայելեալ

With all the freaks of wanton wealth array'd,

In these, ere triflers half their wish obtain,

The toiling pleasure sickens into pain :

And e'en while fashion's brightest arts decoy,

The heart distrusting asks, if this be joy ?

Ye friends to truth, ye statesmen who survey

The rich man's joys increase, the poor's decay,

'T is your's to judge, how wide the limits stand

Between a splendid and a happy land.

Proud swells the tide with loads of freighted ore,

And shouting folly hails them from her shore ;

Hoards e'en beyond the miser's wish abound,

And rich men flock from all the world around.

Yet count our gains. This wealth is but a name,

That leaves our useful products still the same.

Not so the loss. The man of wealth and pride

Takes up a space that many poor supplied ;

Զերկար հրահանգըս հանդիսից, ըզդիմափոխ գիշերի
խաղս,

Պըճնաղարգեալըս համօրէն ցնորիւ լիաբուռն յըղ-
փութեան,

Զբօսանքդ այդ ծանրատաղտուկք փոխին իսկոյն ի
տառապանս.

Եւ նորութիւն թէպէտ անդ պէսպէս արուեստիւք
զարդս յաւելցէ,

Այլ անվճատահ հարցանէ սիրտ՝ թէ այն իցէ ուրա-
խութիւն:

Դուք բարեկամք ճշմարտութեան, որք միտ եղեալ
գիտէք քննէք

Զաճումն հեշտից մեծատան, եւ զաղքատին նուազել
ցածնուլ,

Զեղ անկ դատել քանի մեծ եւ լայն խըտրոցք են ու
ասպարէզ

Ընդ երկիր հարըստայեղջ եւ ընդ երկիր երանաւէտ:

Գոռողբար ուռնու փքայ ծով ակաղձուն բեռամբք
բովուց,

Ու անմըտութիւն ծափըս հարեալ անդ ի յափանց
զայն ողջունէ.

Անդրադայն քան զազահին տենչանս իսկ անդ մը-
թերին գանձք,

Ի ծաղաց երկրի գիմն անդր ընչասէրք հարուստք.

Այլ ո՞ր շահ յայնքան մըթերից: Անուն մի լոկ է ճո-
խութիւն.

Որ թողու նոյն եւ նման զընտիր ընտիր բերոց մերոց,

Ոչ այնպէս եւ վընասն. զի մեծատուեն և փառասէր

Խնքեան գրաւէ տեղի որ շատ էր աղքատաց իսկ յո-
լովից.

Space for his lake, his park's extended bounds,
Space for his horses, equipage, and hounds :

The robe that wraps his limbs in silken sloth,
Has robb'd the neighbouring fields of half their
growth;
His seat, where solitary sports are seen,
Indignant spurns the cottage from the green ;
Around the world each needful product flies,
For all the luxuries the world supplies.
While thus the land, adorn'd for pleasure all,
In barren splendour feebly waits the fall.

As some fair female, unadorn'd and plain,
Secure to please while youth confirms her reign,
Slights every borrow'd charm that dress supplies,
Nor shares with art the triumph of her eyes ;
But when those charms are past, for charms are
frail,
When time advances, and when lovers fail,
She than shines forth, solicitous to bless,

Տեղի փակից ընդարձակեալ ամարաստանն և լըճակին ,
Տեղի սպասուց երիվարաց՝ կառաց և շանց որսա-
կանաց :

Ջորձն որ սքողէ զմարմին նորին ընդարմացեալ ընդ
կերպասեալ՝

Ըզմերձաւոր անգաստանին խորեաց խըլեաց ըզկես
բերոց .

Դիրք դարպասին յորմէ դիտէ զառանձնական հաճոյ
զբօսանս՝

Ընդ վայր հարեալ ի բաց մերժէ զտաղաւարիկն ի մար-
մանդէն :

Արգասիք պիտանացուք ընդ տիեզերքս դեգերին ,

Եւ տիեզերք սպաս հարկանեն միոյ միոյ ի զեղևու-
թեանց .

Ու այսպէս երկիր վայելչացեալ ի զուարճութիւն ա-
մենալիր՝

Ի բռնագատ անդ պերճութեան ակն ունի՝ նդ հուպ
աւերանաց :

Զօրէն կընոջ գեղանւոյ անսեթեւեթ պարզականի ,
Վըստահացեալ մանկութեամբն հաճոյանալ և տի-
րանալ ,

Որ ըզհրապոյրըս բռնազբօս պըջքանաց ի բաց մերժէ
Եւ չառնու յանձն արուեստիւ զյաղթական տշտըն
չըպարել .

Այլ յանցանել գեղեցկութեան , — զի անցաւոր է եւ
գեղ դիմաց , —

Մինչքեռ ամբ յառաջեն եւ տարփածուք յետս ըն-
կրկին ,

Յայնժամ ապա հոգայ կըրթի բարետեսիկ երեւանալ

In all the glaring impotence of dress.
Thus fares the land, by luxury betray'd ;

In nature's simplest charms at first array'd,

But verging to decline, its splendours rise,
Its vistas strike, its palaces surprise ;
While, scourg'd by famine from the smiling land,

The mournful peasant leads his humble band ;
And while he sinks, without one arm to save,
The country blooms — a garden, and a grave.

Where then, ah ! where shall poverty reside,
To 'scape the pressure of contiguous pride ?

If to some common's fenceless limits stray'd,
He drives his flock to pick the scanty blade,
Those fenceless fields the sons of wealth divide,

And e'en the bare-worn common is denied.

If to the city sped — What waits him there ?

To see profusion that he must not share ;

To see ten thousand baneful arts combin'd
To pamper luxury, and thin mankind ;
To see each joy the sons of pleasure know,

Ամենայն հեթեթանօք սին եւ անդօր զարդարանաց :
Սոյն այս բազդ է եւ երկրի կողոպտելոյ ի զեղեռու-
թեանց .

Վայելչագեղ ի սկըզբան , պըճնեալ ի պարզ շնորհքս
բնութեան ,

Ի գըծօիլն և խոնարհել՝ ի պերճութիւնքս հառանի .
Տեսչարանս ահացուցիչս եւ ապարանս կառուցանէ .
Մինչ շինականն հէգ թողեալ զբարի երկիրն ի վտանգ
սովոյն՝

Չընտանիսն առեալ վարէ ողորմագին յօտարութիւն .
Եւ մինչ ընկճի տառապեալն՝ չիք նըմին ձեռնկալու
Որ թափեցէ զծաղկունս երկրի , — ըզպարտիզակն
եւ զգերեզման :

Իսկ ուր արգեօք , զհ , ուր դիմեսցէ տընանկութիւն
Գըտանել վայր անձեռնհաս ի զըրկանաց գողոցու-
թեան :

Թէ խոյս տըւեալ երթիցէ յամայի վայրըս գեղջուրեք՝
Դակաղել զարօտականն յաղաղուն խոպան գետնի ,
Նա եւ զխոպան դաշտագետին կապտեն որդիք մեծա-
տանց .

Եւ ոչ իսկ ամայութիւնք հասարակաց նըմա շնորհին :

Իսկ թէ իջէ ի քաղաք , զինչ անդ արգեօք մնայցէ
նըմա : —

Տեսանել ցիր պերճութիւն՝ ուր չիք նըմա մասն և
բաժին ,

Արուեստըս վընասակարըս բիւրաւորս և բազմահնարս
Ի գըգուել ըզգեղեութիւն եւ ըզմարգիկն փոքրօգի .
Տեսանել պէսպէս փափկութիւնս զոր յօրացեալքն
ճարտարեն ,

Extorted from his fellow-creature's woe.
Here, while the courtier glitters in brocade,

There the pale artist plies the sickly trade ;

Here, while the proud their long-drawn pomps
display,

There the black gibbet glooms beside the way.
The dome where pleasure holds her midnight
reign,

Here, richly deck'd, admits the gorgeous train;
Tumultuous grandeur crowds the blazing square,

The rattling chariots clash, the torches glare.

Sure scenes like these no troubles e'er annoy!

Sure these denote one universal joy!

Are these thy serious thoughts? Ah! turn thine
eyes

Where the poor houseless shivering female lies.

She once, perhaps, in village plenty blest,

Has wept at tales of innocence distress;

Her modest looks the cottage might adorn,

Sweet as the primrose peeps beneath the thorn;

Եւ ոչ առնեն հաղորդ նոցին ըզտառապեալն նըմանիս :
Անդ տեսցէ նա զդրանիկն յոսկեճամուկ պըճնեալ
դիպակ ,

Մինչ գունատեալն գործաւոր յանփառունակ ճգնի
վաստակ .

Մինչ պարծենկոտք պարզեալ լայնեն անդ պերճու-
թիւնս երկարաշարս ,

Սեւաշուքն կախազան անդ նըմարի առ փողոցին .

Գըմբէթ՝ ուր Էլեւէջս առնեն զողջոյն գիշեր պէսպէս
զբօսանք ,

Մեծաշուք զարգարեալ ընդունի զհոյլն փարթամաց .
Բազմաշըշուկ մեծութիւն խուռն ի հրապարակ զամ-
բարափայլ .

Որոտաձայն դըրդիւն կառաց , շըլացուցիչ շողիւն ջա-
հից .

Տեւլարանք այսգունակ ո՛չ խռովեացեն , ո՛չ նեղեացեն
զոր .

Եւ այս իցէ աներկբայ ուրախութիւն հասարակաց :
Հաւանիցիս և գու այգմիկ : Ո՛հ , դարձո՛ զաչըս քո եւ
տես

Զայրի կինըն տառապեալ ի մէջ գետին , անոք ան-
տուն .

Թերեւս և նա երբեմն ի գեղջ առատութեան վայե-
լէլով՝

Արտասուէր լըւեալ զաղէտս անմեղութեան տառա-
պելոյ .

Եւ որպէս գիրգ ձիւնածաղիկ դարնանայնոյ՝ նդ փը-
շովք փթըթեալ՝

Այնպէս աչկունքն հեղահայեացք զարդարէին ըզ-
խրճիթն իւր .

Now lost to all, her friends, her virtue fled,

Near her betrayer's door she lays her head,
And pinch'd with cold, and shrinking from the
shower,

With heavy heart deplores that luckless hour,

When idly first, ambitious of the town,

She left her wheel and robes of country brown.

Do thine, sweet AUBURN, thine, the loveliest
train,

Do thy fair tribes participate her pain?

E'en now, perhaps, by cold and hunger led,

At proud men's doors they ask a little bread!

Ah, no. To distant climes, a dreary scene,
Where half the convex world intrudes between,

Through torrid tracts with fainting steps they go,
Where wild Altama murmurs to their woe.
Far different there from all that charm'd before,

The various terrors of that horrid shore;

Արդ զամենայն կորուսեալ եւ զբարեկամս եւ զգաստուութիւն՝

Յենու զգլուխն առ սեմօք դըրան իւրոյ ապականչին .
եւ ի սարսուռ հարեալ ցըրտոյ եւ յանձրեւաց տարափոյ :

Սըրտակըտուր կականի լայ զաղէտալի զայն ժամ դըժնեայ՝

Յորում նսիս յամբարտաւան անկեալ հրապոյր քաղաքատենչ ,

եւ թող ելիք ըզճախարակն իւր եւ զգեղունի խոշոր ասուեայ :

Արդ եւ քո չքքնալդ Աւբուռն , եւ քո բնակիչք գեղեցկանսիհք ,

Նախանձելի քո ժողովուրդ՝ լիցի՞ հաղորդ վըշտաց հիգոյն .

Գուցէ այժմէն իսկ եւ նոքա սովալըլուկք եւ ցըրտահարք՝

Զօրապահիկն հայցել ի դրունըս գեղերին սիգաց ճոխից :

Ո՛հ , ոչ . ի բացական կլիմայս , տեսի՛լ ողորմելի ,

Ուր բովանդակ իսկ կիսագունտ երկրիս ընդ մէջ իւր ընդհատի ,

Ի սահմանըս տապաղինս երթան ոտիւք կըթուցելովք
Ուր Ալգամայն վայրենի գընդընչէ ողբ յաղէտ նոցին :
Երեւոյթք քանի՞ օտարք յիւրեանց հաճոյ տեսարանաց .

Արհաւիրք իբր այլակերպ զարհուրագին ծովափանցն այն .

Those blazing suns that dart a downward ray,
And fiercely shed intolerable day;
Those matted woods where birds forget to sing,
But silent bats in drowsy clusters cling;
Those poisonous fields with rank luxuriance
crown'd,
Where the dark scorpion gathers death around;
Where at each step the stranger fears to wake
The rattling terrors of the vengeful snake;
Where crouching tigers wait their hapless prey,
And savage men more murderous still than they;
While oft in whirls the mad tornado flies,
Mingling the ravag'd landscape with the skies.
Far different these from every former scene,
The cooling brook, the grassy vested green,
The breezy covert of the warbling grove,
That only shelter'd thefts of harmless love.

Բոցապսիւն առեգակունք ճառագայթեալք շեշտակ'
ի վայր ,

Խըստագին ու անտանելի տարածելով պահ տըւըն-
ջեան .

Մայրիք թանձունք ուր ազգ հաւուց մոռանան ըզ-
դայլայլեկս ,

Այլ լըռակաց չըղջիկանունք թըմբրեալ հոծեալ կը-
ռութին յիրար .

Դաշտք թիւնարերք առատացեալք 'ի դառնահամ'
զեղխութենէ ,

Ուր կարիճ սեւաթորմի մահ ըսպառնայ շուրջանակի ,
Ուր ուղեւոր տարաշխարհիկ խիթայ ի մէն մի քայլ
ոտին

Ջարթուցանել ըզսոսկալի խայթոցս օձից վրիժա-
ռուաց ,

Ուր վագերք դարանամուտք սպասեն որսոց անփրկե-
լեաց

Եւ մարդիկ վայրենիք արիւնարբուք քան ըզնոսա .

Ուր փոթորիկք հողմայոյզք յաճախագոյն շուրջ պը-
տուտկեալ

Խառնակեն ըզխանգարեալն երկիր'դ երկինքս մըրըր-
կեալս .

Քանի՜ խըտիր ընդ այս տեսիլ և ընդ երկիրն հայրենա-
կան ,

Ուր առուակքն զովարարք , մարգագետինք կանա-
չագեղք ,

Մածկոյթք հովանաւորք վըճիռնաձայն ծառաստա-
նաց ,

Ապաւէնք պատկանաւորք գաղտագողի անմեղ սիրոյ :

Good Heaven! what sorrows gloom'd that parting day,
That call'd them from their native walks away;
When the poor exiles, every pleasure past,
Hung round the bowers, and fondly look'd their last,
And took a long farewell, and wish'd in vain
For seats like these beyond the western main;
And shuddering still to face the distant deep,
Return'd and wept, and still return'd to weep.
The good old sire, the first prepar'd to go
To new-found worlds, and wept for others' woe;
But for himself, in conscious virtue brave,
He only wish'd for worlds beyond the grave.
His lovely daughter, lovelier in her tears,
The fond companion of his helpless years,
Silent went next, neglectful of her charms,
And left a lover's for her father's arms.

Ո՛վ երկինք, քանի՛ թախիժք մնայեցին զօրն ան-
ջատման՝

Որ ըզնոսայն խոտորեցոյց ի ճնմեւեացըն հայրենեաց-
Յորում հէք տքսորականք զուրկք յամենայն ըզբօ-
սանաց՝

Կորագլուխք առ հովանոցս իւրեանց զյետի նուագ
հայէին.

Հանդարձականըն կարգալով քարեաւ մընայք, և ըզ-
ձալով

Հայրաց սոցին նըմանեաց՝ յայնկոյս ծովուն արեւմը-
տից:

Յւ սարսեւով ի հեռաւորն այն ակնարկեւ խորան-
դունդ ծով

Իսանային յետս արտասուեւելով, ու անդրէն դարձեալ
արտասուեին:

Իշնիւ ծերըն տանուտէր գիմագրաւեալ նախկին ի
չու

Երկիր անդըր նորագիւտ՝ ողբայր զայլոցն ողորմ վը-
տանդ.

Իսկ վասն անձին՝ խորհրդազգած առաքինի արու-
թեամբ՝

Իշխարհաց միայն ցանկայր նորոց, յայնկոյս գերեզմա-
նին.

Ընդ սիրեւլն իւր գըստրիկ՝ սիրեւագոյն եւս յարտա-
սուելն,

Ջեռնտու խանդակաթ տըկարացեալ ամաց իւրոց,
Ըզհետ երթայր նորա երկրորդ, անփոյթ շնորհաց գե-
ղոյ իւրոյ,

Ըքքանելով ըզտարփածուն գիրկ՝ վասըն հօր իւրում
գըրկաց.

With louder plaints the mother spoke her woes,
And blest the cot where every pleasure rose;
And kiss'd her thoughtless babes with many a
tear,
And clasp'd them close, in sorrow doubly dear;
Whilst her fond husband strove to lend relief
In all the silent manliness of grief.

O luxury! thou curst by Heaven's decree,
How ill exchang'd are things like these for thee!
How do thy potions, with insidious joy,
Diffuse their pleasures only to destroy!
Kingdoms by thee, to sickly greatness grown,
Boast of a florid vigour not their own:
At every draught more large and large they grow,
A bloated mass of rank unwieldy woe;
Till sapp'd their strength, and every part unsound,
Down, down they sink, and spread a ruin round.

Մեծական զաւէտս իւր լայր և ողբայր մայրըն
չուառական,

Օրհնելով յար ըզտաղաւարն՝ յորում կեցին այնքան
ուրախք.

Փայփայելով ըզմիամիտ տըղայսն և լայր և համբուրէր,

Փարեալ զնոքօք՝ որ յաղէտս անդ թըւէին եւրս ցան-
կալիք.

Մինչ ամուսինն ընկերասէր ջանայր հնարէր մըխի-
թարեւ

Ամենայն անմըռունչ արիութեամբ կըրից ցաւոց:

Շուայլութիւն, ո՛վ անիծեալ դու պատուհաս առ-
ի յերկնից,

Որպիսի չար փոփոխմանց այսգոյն իրաց եզեր պատ-
ճառ.

Զիսորդ բաժակ քո խառնեալ նենգուպատիր ինչ ցըն-
ծութեամբ

Հոսէ զեղու յորգարար ըզփափկութիւնն ապականիչ:
Քահոյք քեւ ամբարձեալք ի խաբեբայ բարձրու-
թեան ծայր՝

Պանծան ընդ բարգաւաճ կորով որ չէն ինքեանց յա-
տուկ.

Ի մէն մի ումպ եւրս քան զեւս ստուարանան և բար-
ձրանան,

Անհեգեգ կոյտ ուռուցիկ գժուարակիր աղետից.

Մինչև քանդեալ ի հիմանց, և ամենայն մասամբ խան-
գար՝

Առ փոքրը փոքրը տապալին շուրջ սփռելով աւերակ
մեծ:

E'en now the devastation is begun,
And half the business of destruction done ;

E'en now, methinks, as pondering here I stand,
I see the rural virtues leave the land.

Down where yon anchoring vessel spreads the
sail,
That idly waiting flaps with every gale,

Downward they move, a melancholy band,

Pass from the shore, and darken all the strand.

Contented toil, and hospitable care,

And kind connubial tenderness, are there ;
And piety with wishes plac'd above,

And steady loyalty, and faithful love.

And thou, sweet Poetry, thou loveliest maid,
Still first to fly where sensual joys invade ;
Unfit in these degenerate times of shame,
To catch the heart, or strike for honest fame ;

Արդէն իսկ խանդարմանն ըսկիզբն եղեալ երեւի,
եւ գողջիր ի կէս հասեալ տպականիչ վընաս եղծ-
մանն.

Արդէն իսկ, մինչ աստէն կամ մտախոհ և ի քընին՝
Գիւղականքըն լաւութիւնք թողուն գընան զերկիր
իւրեանց.

Եւ անդր ուր նաւըն խարըսեալ պարզէ զթեւս ա-
ռաքաստից,

Որ վայրապար ըսպասելով առ ամենայն հոլմ բա-
բախէր,

Անդըր գէմ եգեալ գընան, տըխրատեսիլ խումբ ըն-
կերաց,

Անցանեւ ընդ ծովափունս, սեւացուցեալ զէզերան
համայն:

Անդանօր է տեսանեւ ըզգոհ վաստակ, խնամս հիւ-
րասէր,

Անդանօր ամուսնական գորով գրգուանք կաթոգին,
Գըթուութիւն բարեպաշտիկ իղձ ի բարձունըս հաստա-
տեալ,

Անդ անյողգողգ անկեղծութիւն, եւ անդ սէր հաւա-
տարիմ:

Եւ դու, Քերդութիւն, հեզահամբոյր կոյս գե-
ղանի,

Երազագոյնդ ի խուսափել ուր զգայականք յարձա-
կին հեշաք,

Անկարողդ յապականեալ յայսըմ դարու ժամա-
նակի՝

Շահեւ ըզսիրտ կամ յորդորեւ յազնուական համ-
բաւոյ գործ.

Dear charming nymph, neglected and decried,
My shame in crowds, my solitary pride.

Thou source off all my bliss, and all my woe,
That found'st me poor at first, and keep'st me so;

Thou guide, by which the nobler arts excel,
Thou nurse of every virtue, fare thee well!

Farewell, and O! where'er thy voice be tried,
On Torno's cliffs, or Pambamarca's side,

Whether where equinoctial fervours glow,

Or winter wraps the polar world in snow,

Still let thy voice, prevailing over time,
Redress the rigours of th' inclement clime;

Aid slighted truth with thy persuasive strain,

Teach erring man to spurn the rage of gain;
Teach him, that states of native strength possess,

Though very poor, may still be very blest;

That trade's proud empire hastes to swift decay,

Յաւերժահարմարդ ցանկալի, բարձի թողի լեալ իւր
անարգ.

Նախատինքդ ինձ յակըմբի, եւ իմ պարծանք յառանձ
նութեան.

Դու աղբիւր երանութեանս եւ նեղութեանց իմոց
համայն,

Որ զառաջինն աղքատ գրտեալ եւ պահեցեր իսկ զիս
այնպէս,

Սուաշնորդ գու գեղեցիկ արուեստիցըն զարգացման,
եւ համօրէն ուղղութեանց դայեակ, բարեաւ եւ գու
գընաս:

Բարեաւ գընա. եւ ուր եւ ուրեք ձայն քո հընչիցի,
թէ ի Տոռնեան սեպացեալ ժայռս և թէ ի կող Պամ
բամարդայ,

Թէ ի խորչակ տապատուոր այրեցածին գօտւոյ սահ
ման,

Եւ թէ ի ծագըս բեւեռաց՝ զոր ձիւնամեծ ծածկէ
հիւսիս,

Անդանօր զօրացեալ ձայն քո ի վերայ եղանակաց
Նուաճեսցէ զխրստութիւն դառնաշըշուկ կլիմայց վախ
րաց:

Ճըշմարտութիւն արհամարհեալ՝ քո համոզկեր ձայ
նիւ պընգեալ՝

Ուսուսցէ թափառոտին անդոսնել ըզսէր շահու.

Ուսուսցէ նմա, թէ վիճակք գեռ նորընծայք ի զօ
րութեան՝

Թէ եւ աղքատք իցեն, կարեն քաջ իսկ լինել բարե
բաստիկք.

Թէ վաճառուց իշխանութիւն գողող՝ յանկուսն հակի
երագ.

As ocean sweeps the labour'd mole away ;
While self-dependent power can time defy,
As rocks resist the billows and the sky.

Ջերդ ովկիան՝ թաւալեւով ըզբազմաշատ կուռ ամ
բարտակ.

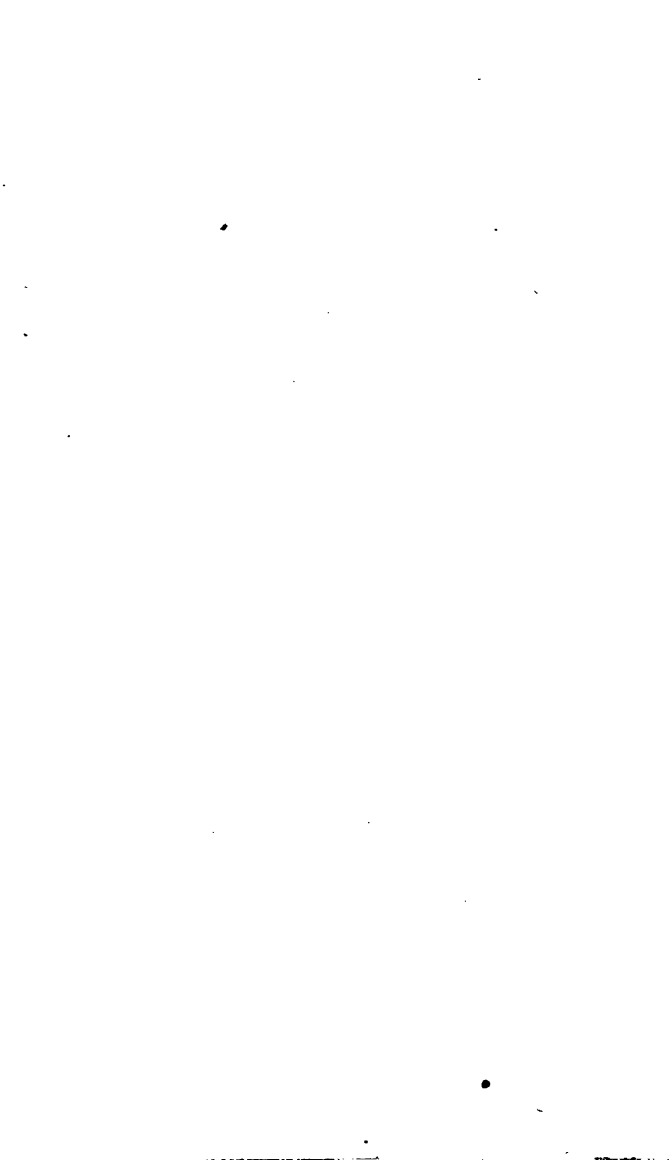
Մինչ ինքնաբուն կարողութիւն կայ գիմագրաւ ժա-
մանակաց,

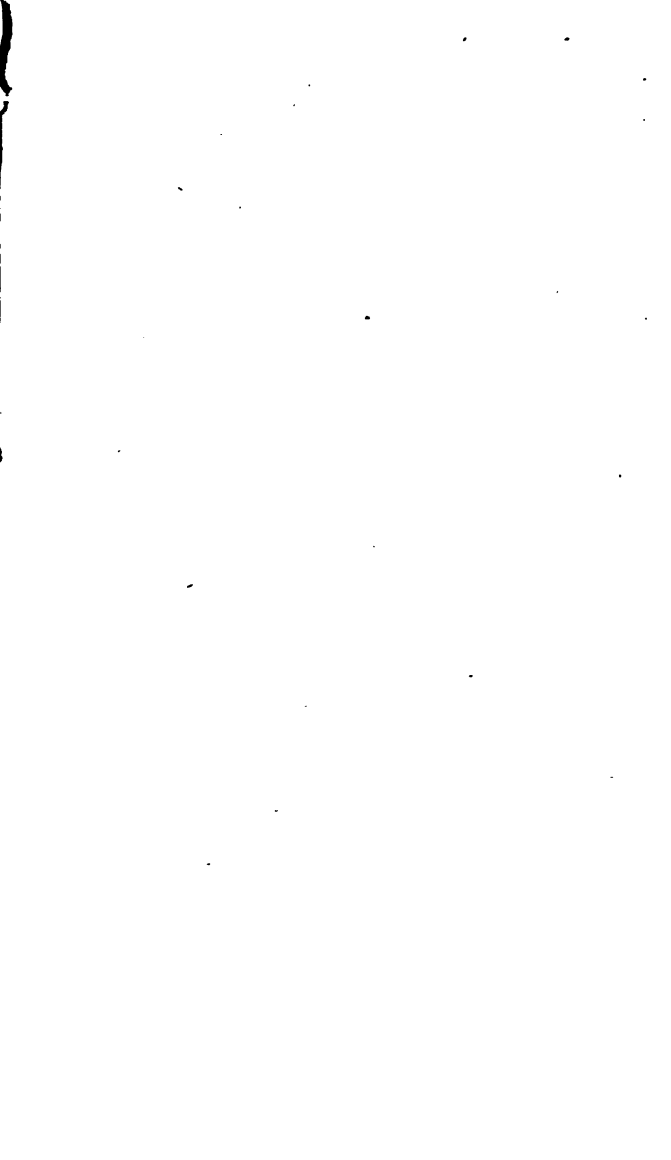
Որպէս ժայռք անտըլեղք յալեաց ծովու եւ յամ-
պրոպաց:

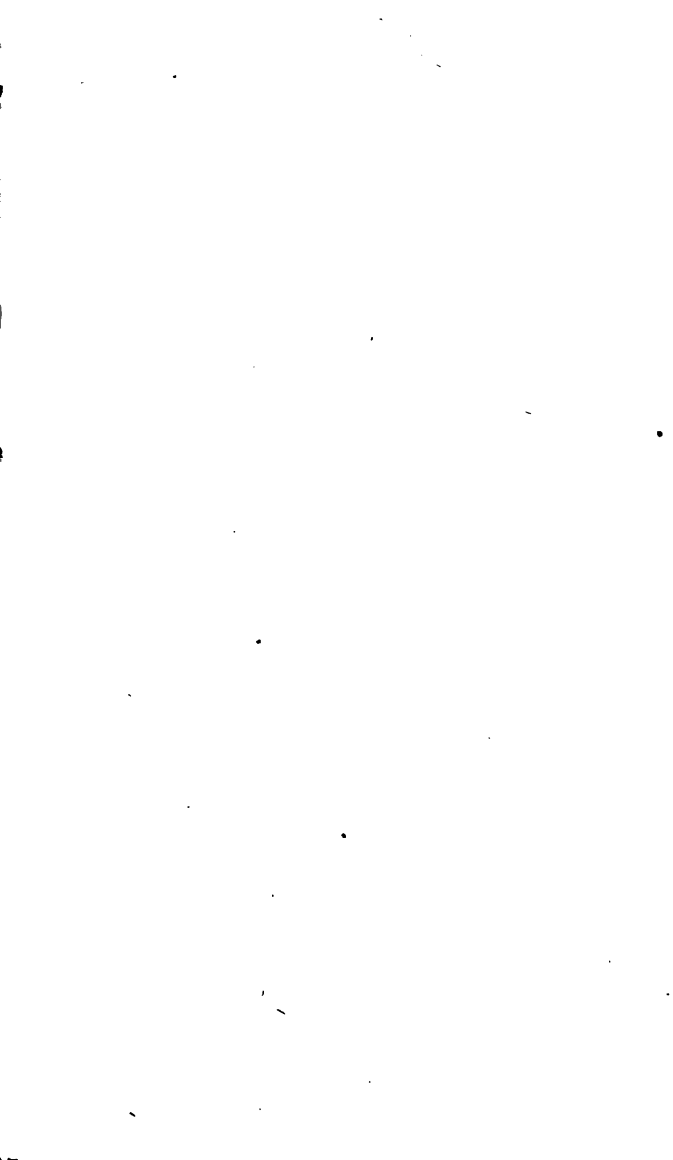
THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

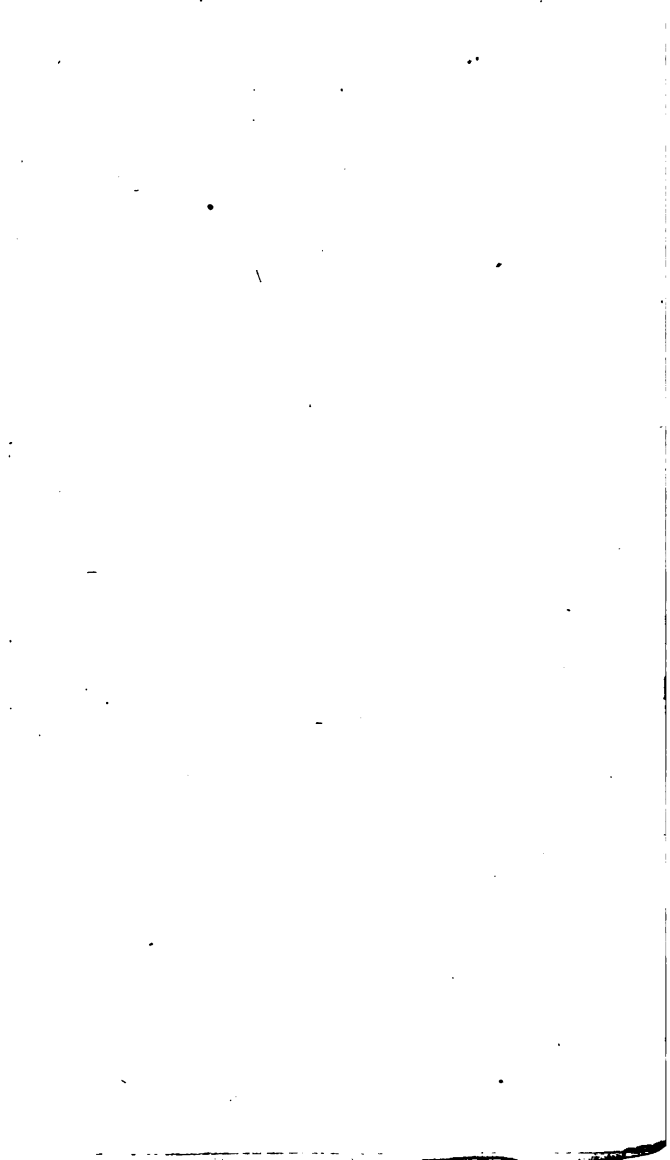

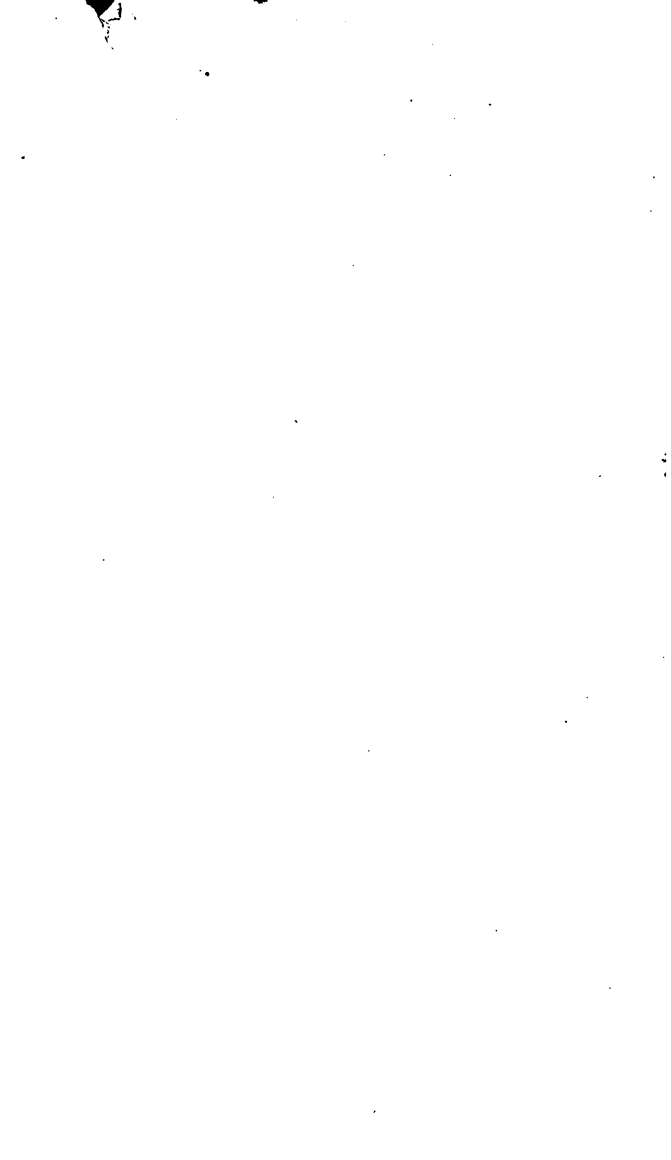

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

TO → 202 Main Library

LOAN PERIOD 1

2

HOME USE

4

5

ALL BOOKS MAY BE RECALLED AFTER 7 DAYS

Renewals and Recharges may be made 4 days

Books may be Renewed by calling 642-3405

DUE AS STAMPED

FEB 09 1996

FEB 13 1996

FORM NO. DD6

UNIVERSITY OF
BERKE